

گزارش کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی درباره بررسی طرز کار دستگاه های مرتبط در خصوص واردات و توزیع محصولات تراریخته

به نقل از خبرگزاری فارس:

<https://www.farsnews.ir/news/14000306000122>

گردش کار پرونده

با عنایت به اهمیت توجه به مؤلفه های امنیت غذایی و صیانت از حقوق عامه و با توجه به شکایات و گزارش هایاصله به کمیسیون از سال ۱۳۹۳، این مرجع با انجام مکاتبه و برگزاری جلسات متعدد به ویژه در سال ۱۳۹۹، اقدام به جمع آوری اظهارات دانشمندان، صاحب نظران، نمایندگان وزارتخانه ها و کمیسیون های مرتبط در مجلس شورای اسلامی نموده است. کمیسیون در آخرین جلسه رسیدگی برای ارزیابی تخصصی موضوع و پرهیز از انعکاس نظرات کلی و غیرکارشناسی، اقدام به طرح سوال های تخصصی در حیطه فعالیت و مسئولیت وزارتخانه ها و سازمان های مرتبط و اخذ نظرات و اسناد به صورت مکتوب می نماید. سوالات مطروحه در حیطه میزان و ضرورت واردات محصولات اساسی و امکان پذیری خودکفایی، سهم محصولات تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته)، روش های ارزیابی این محصولات و راهبرد های جایگزین بوده است.

در گزارش حاضر ابتدا خلاصه ای از نظرات و پاسخ های واصله از دستگاه های مرتبط با محصولات تراریخته ارائه شده و سپس به ارزیابی جوابیه دستگاه های مرتبط پیرامون محصولات ذرت، سویا، پنبه، برنج و کلزا پرداخته می شود. در خاتمه نیز نظر نهایی و پیشنهاد های لازم برای آگاهی نمایندگان محترم و مردم شریف ایران تقدیم شده است.

خلاصه پاسخ های واصله از دستگاه های مرتبط با محصولات تراریخته

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. 1.

در پاسخ به سوال کمیسیون مبنی بر ارائه نتایج بررسی های میان مدت و بلند مدت مصرف محصولات تراریخته، وزارت مذکور تصریح نموده است که ملاک پذیرش و صدور مجوز ورود برای محصولات تراریخته، صرفاً بررسی تاریخچه مطالعات ارزیابی خطر و نتایج حاصل از آنها در کشورهای اروپایی می باشد و بنا بر این نتایج حاصل کاملاً قابل اطمینان عنوان شده است.

با توجه به درخواست کمیسیون مبنی بر ارائه نتایج کلیه آزمایشات مستقل و معتبر ارزیابی خطر مبتنی بر آزمایشات بالینی، ایمنولوژی، متابولیسم، غدد و غیره در داخل کشور، متأسفانه به جز ارسال یک مورد صورتجلسه هم اندیشی، مستند دیگری از جانب این وزارتخانه ارائه نشده است. در جمع بندی هم اندیشی مذکور نیز اغلب دستگاه ها به الزام برجسب گذاری و رعایت اصل احتیاط آمیز در مواجهه با محصولات تراریخته تأکید نموده اند. با توجه به اینکه مستند دیگری توسط این وزارتخانه ارائه نشده است، لذا سایر اسناد، پژوهش ها و گزارش های داخلی که تأیید سلامت محصولات تراریخته را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منتسب نموده است من جمله گزارش دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در تأیید سلامت برنج تراریخته، از درجه اعتبار ساقط است.

نظر کمیسیون در خصوص پاسخ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: علاوه بر سهل انگاری وزارتخانه مذکور در اجرای قانون برجسب گذاری محصولات تراریخته (بر اساس تکلیف قانون برنامه ششم توسعه کشور)، کمیسیون به این جمع بندی می رسد که آن وزارت به عنوان پاسدار سلامت جامعه، تنها با اتکا به مدارک اظهار شده وارد کنندگان و فقط تأیید مصرف برخی محصولات تراریخته در اتحادیه اروپا، بدون راستی آزمایی مدارک اظهار شده توسط وارد کنندگان و صرف نظر از انجام آزمایشات میان مدت و

طولانی مدت ارزیابی مخاطرات احتمالی محصولات تراریخته در داخل کشور، اقدام به تایید سلامت محصولات تراریخته نموده است. لذا این رویه قابل قبول نمی باشد.

سازمان حفاظت محیط زیست -2

درخصوص پرسش کمیسیون مبنی بر "اثر کشت گیاهان تراریخته ها بر جمعیت حشرات مفید و مخاطرات احتمالی بر روی اکوسیستم های کشور، سازمان محیط زیست مدعی شده است که "این موضوع را رصد کرده است و تصریح نموده است که برنج تراریخته "ایرانی علاوه بر نیاز به سموم کمتر، بر موجودات غیر هدف نیز تأثیری نداشته است

نظر کمیسیون در خصوص پاسخ سازمان محیط زیست: بر خلاف درخواست کمیسیون، سازمان حفاظت محیط زیست هیچ مستندی در تایید ادعای این سازمان مبنی بر عدم تأثیر سوء گیاهان تراریخته و به طور اخص برنج تراریخته بر روی محیط زیست ارائه ننموده و معلوم نیست تائید گیاهان تراریخته بر اساس کدام ارزیابی های خطر ارائه شده است؟ این سازمان در حیطه پایش، سنجش و ارزیابی خطرهای محیط زیستی محصولات تراریخته و مدیریت خطرات احتمالی آنها، در کلیه مراحل تولید، رهاسازی، مصرف و پس از مصرف و تأثیرات درازمدت آن، هیچ آزمایش و راستی آزمایی مستقلی انجام نداده و با اعتماد محض به اظهارات و مدارک متقاضیان، از خود سلب مسئولیت نموده است. همچنین هیچ مستندی از جانب این سازمان در خصوص گزارش دوره ای پایش های زیست محیطی بعد از رهاسازی برنج تراریخته، ارائه نشده است

بنابراین ضرورت دارد با توجه به اهمیت ارزیابی های زیست محیطی، تمهیداتی در قانون ایمنی زیستی در نظر گرفته شود تا علاوه بر بررسی اسناد و اظهارات متقاضی، راستی آزمایی هایی به صورت مستقل و مبتنی بر آزمایش های همه جانبه انجام شود

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری -3

با توجه به پاسخ های ارائه شده توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تحقیقات و پژوهش های مختلف و رشته های دانشگاهی لازم در مقاطع تحصیلی مرتبط با رشته زیست فناوری در گرایش های کشاورزی، انسانی، جانوری، غذایی در حال انجام می باشد

نظر کمیسیون: علم وسیع زیست فناوری بیش از سی زیر شاخه دارد که مبحث محصولات تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته) و مهندسی ژنتیک یکی از آنهاست لذا نباید از سایر زیرشاخه های زیست فناوری غافل شد و آموزش و پژوهش در این زمینه باید تقویت گردد. در حال حاضر، کمبود رشته تخصصی ایمنی زیستی به شدت در کشور احساس می شود و رشد تحقیقات در زمینه مهندسی ژنتیک و محصولات تراریخته، بدون حضور فارغ التحصیلان ایمنی زیستی و رعایت الزامات ایمنی زیستی بسیار پر مخاطره است

سازمان ملی استاندارد ایران -4

از نظر این سازمان کنترل محصولات و فرآورده های تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته) متوجه دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۳ و ۴ قانون ایمنی زیستی است. این سازمان خطراتی مانند بیوتروریسم در ورود محصولات دستکاری شده ژنتیکی به کشور را محتمل دانسته و اعمال ممنوعیت ورود این محصولات را به منظور جلوگیری آسیب های احتمالی پیشنهاد نموده است

نظر کمیسیون: علیرغم وجود پیچیدگی های مختلف فنی و نظارت و اهمیت نقش آفرینی سازمان ملی استاندارد به عنوان یک رکن اساسی در سنجش و پایش مخاطرات احتمالی محصولات تراریخته، متأسفانه شرح وظایف مرتبط با این سازمان در ماده ۳ قانون ایمنی زیستی کشور مغفول مانده و اثری از این سازمان در ترکیب اعضاء دائم شورای ملی ایمنی زیستی مشاهده نمی شود.

فرهنگستان علوم پزشکی کشور -5

با بررسی سوابق مکاتبات ارسالی فرهنگستان علوم پزشکی به نظر می رسد این نهاد، رسالت خود را در دیده بانی سلامت جامعه به انجام رسانیده است که شامل موارد زیر می باشد

مکاتبات متعدد با وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونین محترم درباره "پرهیز از اظهار نظرهای قاطع در تایید سلامت محصولات تراریخته بدون شواهد متقن علمی

تاکید بر انجام بررسی های ارزیابی خطر و پایش سلامت محصولات تراریخته توسط مجموعه های مستقل و غیروابسته به کمپانی های تولید تراریخته،

مکاتبات متعدد با وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان غذا و دارو با تاکید بر ضرورت برجسب گذاری محصولات تراریخته و گلابه بندی از عدم رعایت برجسب گذاری محصولات خوراکی تراریخته،

سازمان بازرسی کل کشور -6

در یک ارزیابی کلی، در گزارش دریافت شده از سازمان بازرسی کل کشور، ابهامات و تخلفات متعددی در زمینه تولید و رها سازی محصولات تراریخته و عدم انطباق آن با قوانین ملی و بین المللی، عدم وحدت رویه در اعمال نظارت های قانونی و ضعف در اطلاع رسانی ماهیت محصولات تراریخته مشاهده می شود.

بر مبنای این گزارش، در سال ۱۳۸۳، برنج تراریخته طارم مولایی، بدون رعایت الزامات قانون پروتکل ایمنی زیستی "کارتاهنا" که در آن زمان لازم الاجرا بوده است، در سطح وسیعی از شالیزارهای شمال کشور رها سازی و کشت تجاری شده است. متعاقباً حدود ۱۰۲ تن شلتوک برنج در سال ۱۳۸۴ برای تهیه بذر تولید شده است که بر اساس بررسی های به عمل آمده تا لحظه تدوین گزارش، قابلیت تکثیر و انتشار این بذرها حفظ شده است.

طبق بررسی های این سازمان، پنبه معرفی شده برای درخواست مجوز رهاسازی و کشت تجاری، نه تنها تولید ملی نبوده، بلکه و متعلق به کمپانی امریکایی "مونسانتو" می باشد. کشت این پنبه تراریخته در سال ۲۰۰۶ با نام تجاری MON531 اصالتاً رقم "بولگارد" در کشور هندوستان مسبوق به سابقه است و متعاقباً در سال ۲۰۰۸، عوارض نامطلوبی مانند خسارت زایی در اثر پیدایش آفات مقاوم گزارش شده است. بررسی نتایج ارزیابی های پنبه تراریخته، صرف نظر از اصالت امریکایی بذر و عوارض نامطلوب

آن در کشور هندوستان، نشان می دهد پنبه تراریخته مزیت های ادعا شده را در آزمایش های میدانی بروز نداده و از نقاط ضعف فراوانی برخوردار است.

در گزارش سازمان بازرسی کل کشور تنوع گیاهان تراریخته تجاری شده در جهان، محدود به ۸ گیاه شده و ۹۸ درصد محصولات تراریخته تجاری شده نیز به ۴ محصول، ذرت، کلزا، سویا و پنبه محدود شده است.

این سازمان، عدم راستی آزمایشی مستندات اظهار شده وارد کنندگان توسط وزارتخانه های متبوع و عدم رعایت برچسب گذاری محصولات تراریخته را یکی از نقاط ضعف دستگاه های اجرایی عنوان نموده و تصریح کرده است که مصوبات شورای ملی ایمنی زیستی در تطابق با سایر قوانین موضوعه نمی باشد.

همچنین در گزارش این سازمان توجه ویژه به مدیریت مزرعه، علوم ترویج در مراحل مختلف کاشت، داشت و برداشت به منظور کاهش شکاف بین میزان تولید و عملکرد محصولات کشاورزی به عنوان اولویت های اصلی برای افزایش تولید محصولات کشاورزی ذکر شده است.

انجمن ژنتیک و انجمن بیوتکنولوژی-7

انجمن های مذکور صرفاً به بیان آمار درخصوص سطح زیر کشت و میزان تولید گیاهان تراریخته نظیر ذرت، سویا، کلزا و پنبه اشاره کرده اند. در گزارش انجمن های مذکور هیچ مزیت بازرسی که در شرایط فعلی کشور، به لحاظ میزان تولید، بتواند جایگزینی برای رفع وابستگی به واردات ذرت و سویای کشور باشد ارائه نگردیده است.

سازمان پدافند غیر عامل-8

از نظر سازمان پدافند غیر عامل به عنوان متولی تهدیدات در کشور، در راستای مصونیت بخشی و بی اثر کردن تهدیدات و همچنین کاهش آسیب پذیری ها در حوزه امنیت غذایی، محیط زیست و سلامت جامعه و همچنین جلوگیری از نفوذ دشمن، ضروریست تا تکمیل زیر ساخت های رصد و پایش، کنترل و نظارت، بازنگری قوانین و مقررات، دستورالعمل ها و آیین نامه های مربوطه، از هرگونه رهاسازی، تولید تجاری، و واردت بی رویه این محصولات جلوگیری به عمل آید.

ارزیابی اقدامات انجام شده وزارت جهاد کشاورزی پیرامون پنج محصول ذرت، سویا، پنبه، برنج و کلزا-9

الف- ذرت:

وزارت جهاد کشاورزی در پاسخ به سئوالات مطروحه توسط کمیسیون موضوع درخواست گزارش فعالیت های انجام شده در حوزه تولید و رفع وابستگی به دانه و نهاده های دامی ذرت، تصریح کرده است که سالانه ۱/۲ میلیون تن ذرت دانه ای و ۵/۱۳ میلیون تن ذرت علوفه ای در داخل کشور تولید می شود که در کلیه موارد، تولید با اتکا به بذرها غیر تراریخته موجود در داخل کشور می

باشد. این وزارتخانه با اعلام امکان خودکفایی در تولید ذرت های علوفه ای از نوع غیرتراریخته، نیاز سالانه کشور به واردات ذرت دانه ای را بیش از ۸ / ۹ میلیون تن برآورد نموده است به نحوی که برای خودکفایی در تولید ذرت دانه ای، لازم است سطح زیر کشت این محصول تا ۸ برابر سطح زیرکشت فعلی افزایش یابد.

طبق مکاتبه با موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال در خصوص ذرت تا این لحظه هیچ تقاضایی برای ثبت بذور یا ارقام ذرت تراریخته به این موسسه ارائه نگردیده است لذا عدم کشت این محصول مفروض می باشد و در این صورت کشت ذرت تراریخته، تخلف محسوب می شود.

:ب- سویا

وزارت جهاد کشاورزی در پاسخ به سئوالات مطروحه این کمیسیون تصریح نموده است که سالانه حدود ۵۰ هزار تن سویا در داخل کشور تولید می شود که در کلیه موارد، تولید با اتکا به بذرهای غیرتراریخته موجود در داخل کشور می باشد. این وزارتخانه نیاز سالانه کشور به واردات دانه و کنجاله سویا را بالغ بر ۲ / ۵ میلیون تن عنوان نموده است. در شرایط کنونی برای خودکفایی در تولید سویا لازم است سطح زیر کشت این محصول تا ۶۲ برابر سطح زیر کشت فعلی افزایش یابد.

در خصوص برنامه های پیشنهادی وزارت جهاد کشاورزی در راستای کاهش واردات نهاده های دامی و دانه های روغنی به کشور، هیچ برنامه ای مبنی بر تولید و استفاده از محصولات تراریخته توسط این وزارتخانه گزارش نشده است. ظاهراً بدنه کارشناسی این وزارتخانه اولویت ها و راهکار های دیگری غیر از کشت ذرت و سویای تراریخته را برای افزایش تولید و کاهش وابستگی به واردات این محصولات مد نظر قرار داده اند.

همچنین بر اساس مکاتبه با موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال در خصوص سویا تا این لحظه هیچ تقاضایی برای ثبت بذور یا ارقام سویای تراریخته به این موسسه ارائه نگردیده است. لذا عدم کشت این محصول مفروض می باشد و در این صورت کشت سویای تراریخته، تخلف محسوب می شود.

نظر کمیسیون در خصوص ذرت و سویا: با توجه به اینکه تا این لحظه هیچ گونه رقم و بذر سویا و ذرت تراریخته در داخل کشور تولید نشده است لذا به نظر می رسد با توجه به خلاء سطح زیر کشت و کمبود تولید سویا و ذرت، استفاده از بذرهای تراریخته هیچ کمکی به رفع وابستگی به واردات ذرت و سویا نکرده و لازم است برای تامین دانه های روغنی و خوراک دام مورد نیاز کشور در خصوص توسعه سایر محصولات زراعی جایگزین ذرت و سویا با محوریت محصولات دیم و بیابانی، تدابیر لازم اندیشیده شود.

:ج و د- پنبه و برنج

وزارت جهاد کشاورزی عواملی مانند بالا بودن هزینه های تولید، برداشت و کاهش مزیت اقتصادی کشت پنبه در قیاس با سایر زراعت ها مانند برنج و زعفران، در کنار عامل خشکسالی و کمبود منابع آبی را به عنوان مهمترین دلایل کاهش سه برابری سطح زیر کشت پنبه در دو دهه اخیر و متعاقباً افزایش واردات این محصول بر شمرده است.

در پاسخ های وزارت جهاد کشاورزی هیچ اشاره ای نیز به ضرورت و نقش برنج تراریخته در اقتصاد کشاورزی نشده و علیرغم رهاسازی و کشت برنج تراریخته در سال ۱۳۸۳ مجوزی ارائه نشده است

وزیر جهاد کشاورزی در پاسخ به نامه کمیسیون آورده است که "دستورالعمل های آزمایش های محصور میدانی گیاهان تراریخته" در سال ۱۳۹۹ تهیه و ابلاغ شده است در حالی که در پاسخ موسسه ثبت و گواهی بذر و نهال (که زیر مجموعه وزارت جهاد کشاورزی می باشد) تصریح شده است که در سال ۱۳۹۴ دو درخواست نیز از یک شرکت خصوصی (زیست سامانه غرب آسیا با حضور اعضای هیات علمی پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی ایران) برای یک لاین تولید کلزای تراریخته و یک لاین تولید پنبه تراریخته، برای معرفی و ثبت این ارقام گزارش شده است. بنا بر اظهار درخواست کنندگان، ارقام تراریخته ذکر شده، تولید داخل بوده است. ولی با این حال تاکنون در کمیته معرفی رقم، هیچ رقم تراریخته ای مطرح نشده است و دستورالعمل نحوه انجام آزمایش های میدانی ارقام تراریخته توسط سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تاکنون به تصویب مراجع مربوط نرسیده است

درخصوص لاین های تولید پنبه و برنج تراریخته (متقاضی پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی)، بیان شده است که آزمایش های توسط موسسه ثبت و گواهی بذر و نهال انجام نشده است. در حالی که موسسه مذکور اقدام به اعزام (VCU) تعیین ارزش زراعی کارشناسان فنی به مناطق کشت ارقام تراریخته پنبه و برنج نموده است و ادعای متقاضی، در عمل مورد تایید واقع نشده است. عدم وجود مزیت عملکردی پنبه تراریخته در ادامه این گزارش توسط سازمان بازرسی کشور هم تایید شده است

در بخشی دیگر از پاسخ ها، موسسه ثبت و گواهی بذر اظهار شده است که " تاکنون هیچ رقم تراریخته ای در کشور تولید رسمی بذر نداشته است و گزارشی نیز در خصوص تولید بذر و مقایسه عملکرد ارقام تراریخته توسط این موسسه دریافت نشده است

نظر کمیسیون: با توجه به موفقیت آمیز بودن ارقام اصلاح شده و غیرتراریخته داخلی در افزایش عملکرد پنبه در واحد سطح، عواملی غیر از استفاده از بذرهای تراریخته در افزایش تولید پنبه نقش خواهند داشت که بایستی وزارت جهاد کشاورزی نسبت به رفع این عوامل اقدام نماید

همچنین با لحاظ ظرفیت اصلاح نباتات رایج و نقش بسیار مهم عوامل مدیریتی در کنترل آفات (کاربرد عوامل بیولوژیک، تلفیقی و...) و اهمیت برنج در سبد غذایی مردم و مصرف مستقیم محصول آن و همچنین نظام خرده مالکی در مزارع برنج کشور و امکان فرار ژن و اختلاط برنج تراریخته و برنج های بومی کشور، کشت برنج تراریخته در مزارع کشور ضرورتی ندارد. همچنین با توجه به رهاسازی و تولید انبوه برنج تراریخته، بدون انجام ارزیابی های عملکردی و زیست محیطی برخورد قانونی با متخلفین ضروری است و در این راستا اقدام قانونی نیز از سوی کمیسیون بعمل خواهد آمد. همچنین مشخص نیست با توجه به مخاطرات احتمالی انتشار بذر، با کدام مجوز قانونی، برنج و پنبه تراریخته قبل از تقاضای ثبت و معرفی رقم از موسسه ثبت و گواهی به صورت غیر محصور و در بستر محیط زیست کشت شده اند؟

در جمع بندی پاسخ های ارائه شده توسط موسسه ثبت و گواهی بذر و نهال می توان به این نکته اشاره کرد که در حال حاضر هیچ گونه رقم تراریخته ای به صورت رسمی در کشور معرفی و تولید نمی شود. با این حال در مواردی کشت میدانی محصولات تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته) بدون رعایت استانداردهای بین المللی و الزامات ابلاغی وزارت جهاد کشاورزی، صورت گرفته است که این تخلف و تبعات ناشی از آن می بایست در مراجع ذیصلاح مورد بررسی قرار گیرد

هـ- کلزا

در سال زراعی ۹۷-۹۸، ۴۲۰ هزار تن کلزا در سطح ۲۴۱ هزار و ۱۵۰ هکتار تولید شده و سطح زیر کشت و تولید دانه روغنی کلزا از سال ۹۰ رشد بسیار خوبی داشته است. از برنامه های آتی وزارت جهاد کشاورزی برای کشت کلزا توسعه کشت کلزا در اراضی دیم و آبی کشور بر اساس نقشه تناسب اراضی و اطلاعات اقلیمی و هواشناسی کشور، توسعه کشت نشائی کلزا به منظور بهره وری بیشتر از منابع آب و خاک تا سطح ۱۰۰ هزار هکتار تا سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱، افزایش سطح زیر کشت و عملکرد کلزا در اراضی آبی کشور با بکارگیری اصول بهزراعی و دانش و تکنولوژی روز دنیا، توسعه کشت کلزا در اراضی شالیزاری به منظور استفاده بهینه از اراضی شالیزای پس از برداشت شالی می باشد.

نظر کمیسیون درخصوص کلزا: برخی از مشکلات تولید کلزا در کشور سیاست های غلط و کاهش دهنده انگیزه تولید در بین کشاورزان می باشد. همچنین عدم تناسب قیمت های تضمینی دانه های روغنی با قیمت سایر محصولات به خصوص در کشت های بهاره و تابستانه، واردات و خسارات ناشی از سیل از چالش های موجود در تولید کلزا است. با این حال با توجه به ظرفیت بالای اصلاح نباتات رایج در کشور از نظر فنی مشکلی در تولید بذور کلزای مورد نیاز در کشور وجود ندارد. از طرفی تنها حدود ۳۰ درصد از سطح زیر کشت کلزای جهان به تراریخته اختصاص دارد و لذا ۷۰ درصد از سطح زیر کشت کلزا غیرتراریخته است و در صورت عدم تامین از منابع داخلی و نیاز ضروری کشور، امکان تامین آن از منابع خارجی آن هم از نوع غیرتراریخته فراهم است.

جمع بندی نهایی

درخصوص تهدید وابستگی به واردات ذرت و سویا، اولاً در صورت نیاز به واردات، باید واردات از نوع غیرتراریخته باشد و لازم است حجم واردات ذرت و سویا تراریخته به صورت پلکانی کاهش و تا پایان برنامه هفتم توسعه حذف گردد. ثانیاً کارگروه ویژه ای در وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی و سازمان پدافند غیرعامل، موضوع خودکفایی در تولید دانه های روغنی و خوراک دام را مورد بررسی قرار داده و در صورت نیاز به قانون در زمینه مقابله با تهدیدات امنیت غذایی کشور پیشنهاد قانونی توسط وزارت جهاد کشاورزی ظرف ۶ ماه آینده برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

با توجه به ضرورت اصلاح الگوی مصرف در به حداقل رساندن نیاز کشور به دانه های روغنی و خوراک دام، وظایف قانونی زیر مغفول مانده است: اولاً با توجه به بالا بودن سرانه مصرف روغن در کشور به میزان دو برابر متوسط جهانی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید پاسخ دهد که چرا در خصوص آموزش های همگانی در جهت تشریح مضرات مصرف روغن خوراکی و اقدام موثر در جهت به حداقل رساندن مصرف روغن خوراکی در کشور، کوتاهی کرده است؟ ثانیاً وزارت جهاد کشاورزی باید پاسخگو باشد که چرا با توجه به مشقت ها و تنگناهای واردات خوراک دام و دانه های روغنی، اقدام موثری برای کاهش ضایعات نهاده های دامی و ساماندهی زنجیره توزیع این نهاده ها انجام نداده است؟

تدوین و ابلاغ روش های استاندارد آزمایشگاهی، میدانی، مزرعه ای و نظام پایش، سنجش و مدیریت ریسک محصولات تراریخته و ایجاد ضوابط مربوطه مهمترین اولویت در حیطه محصولات تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته) می باشد. عدم وجود ضابطین بی طرف ایمنی زیستی، هر گونه ضمانت اجرایی و برخورد حقوقی و کیفی با متخلفین را سلب نموده است.

با توجه به موارد مطروحه، اصلاح قانون ایمنی زیستی با رویکرد رعایت اصل احتیاط آمیز و حفظ منافع ملی و حقوق مصرف کنندگان، از اولویت های مجلس شورای اسلامی می باشد.

علیرغم اهمیت و چالش برانگیز بودن محصولات تراریخته، خروجی جلسات و مصوبه های شورای ملی ایمنی زیستی از شفافیت لازم برخوردار نمی باشد.

با توجه به ناهماهنگی قانون ایمنی زیستی با برخی از قوانین موضوعه کشور، گاهی در تفسیر قانون، شبهات و ناهماهنگی هایی مشاهده می شود که لازم است تطابق کامل میان این قانون و سایر قوانین موضوعه کشوری برقرار باشد. برای مثال به روزرسانی قانون بذر و اعمال تغییرات لازم با توجه به موضوع محصولات تراریخته ضروری می باشد لذا وزارت جهاد کشاورزی ظرف ۶ ماه نتایج بررسی های خود را به کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

با توجه به گزارش های سازمان بازرسی، بررسی و رسیدگی به تخلفات قانونی در حوزه محصولات تراریخته ضروری است. بدیهی است فعالیت های غیرقانونی و بدون رعایت دستورالعمل های بین المللی، تبعاتی را در زمینه های سلامت و خصوصاً زیست محیطی به همراه خواهد داشت. لازم است این فعالیت ها مورد بازرسی مجدد قرار گیرد و تخلفات انجام شده به مراجع ذیصلاح قضایی گزارش شود.

با توجه به مخاطرات محصولات تغییر یافته ژنتیکی (تراریخته)، حضور برخی از سازمان ها در شورای ملی ایمنی زیستی مانند سازمان ملی استاندارد و سازمان پدافند غیر عامل بسیار ضروری می باشد. این مهم باید در اصلاح قانون ایمنی زیستی مورد توجه قرار گیرد.

با توجه به ضرورت اصلاح قانون ایمنی زیستی، مرکز پژوهش های مجلس پیش نویس طرح اصلاح قانون مذکور را ظرف سه ماه آینده تهیه و به این کمیسیون ارائه نماید تا برای تصویب در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.